

Samlenotat

Socialministeriet
(Ligestillingsafdelingen)
Beskæftigelsesministeriet
Integrationsministeriet

13. maj 2005
J.nr. 7113-0007

Rådsmøde for ministre for beskæftigelse og sociale forhold den 2. juni 2005

Dagsordenen for rådsmødet forventes at se således ud:

- 1. De integrerede retningslinier:**
Forslag til rådsafgørelse om retningslinier for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (2005-2008).
- Generel indstilling. **side 2**

- 2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om partsaftalen om mobile arbejdstagere inden for jernbanesektoren.**
- Politisk enighed. **side 13**

- 3. Forslag til ændring af rådsforordning 2062/94 om Bilbao-agenturet.**
- Politisk enighed. **side 18**

- 4. Forslag til ændring af rådsforordning 1365/75 om Dublin-instituttet.**
- Politisk enighed. **side 21**

- 5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/88/EF om visse aspekter af organiseringen af arbejdstiden.**
- Offentlig debat. **side 24**

- 6. Kommissionens grøn bog om økonomisk migration.**
- Drøftelse. **side 30**

- 7. Forslag til beslutning om at etablere et Europæisk Ligestillingsinstitut.**
- Generel indstilling. **side 33**

- 8. Årlig opfølgning på Beijing-plattformen.**
- Rådskonklusioner. **side 36**

1. De integrerede retningslinier:

Forslag til rådsafgørelse om retningslinier for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (2005-2008).

KOM(2005)141

- *Generel indstilling.*

Opdateret udgave af tidligere fremsendt grundnotat af 26. april 2005. Opdateringerne fremhævet med kursiv.

Resumé

Kommissionen har den 12. april 2005 offentliggjort en meddelelse vedrørende de integrerede retningslinjer for vækst og job 2005-2008, herunder en henstilling om de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG) (jf. traktatens artikel 99), og et forslag til en rådsbeslutning om retningslinjerne for medlemslandenes beskæftigelsespolitikker (jf. traktatens artikel 128), der efter behandling i de relevante rådsformationer ventes godkendt på Det Europæiske Råd og vedtaget af hhv. Rådet (økonomi- og finansministre) og Rådet (beskæftigelses- og socialministre). Det nye koncept med tre-årige integrerede retningslinjer er en gennemførelse af DER's beslutning den 22.-23. marts 2005 om midtvejsrevisionen af Lissabon-strategien, herunder om bedre styring af strategien.

Baggrund

Formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Bruxelles den 22.-23. marts 2005 fastslår i relation til midtvejsrevisionen af Lissabon-strategien, at Rådet på baggrund af Det Europæiske Råds konklusioner skal vedtage ”et sæt integrerede retningslinjer bestående af to elementer: de overordnede økonomisk-politiske retningslinier (BEPG) og retningslinierne for beskæftigelsen. Da BEPG er det generelle instrument for samordning af de økonomiske politikker, bør de fortsat omfatte hele viften af makro- og mikroøkonomiske politikker og beskæftigelsespolitikkerne, for så vidt der er et samspil mellem disse og de økonomiske politikker; BEPG skal sikre den generelle økonomiske sammenhæng mellem strategiens tre dimensioner.”

Som led i at sikre, at de tiltag, som EU og medlemslandene vedtager, bedre bidrager til at fremme vækst og beskæftigelsen i Europa, besluttede stats- og regeringscheferne på forårstopmødet den 22.-23. marts 2005 at forbedre styringen af Lissabon-strategien. Hensigten var at gøre det lettere at prioritere samtidigt med, at den overordnede balance og synergi mellem strategiens 3 dimensioner blev respekteret, og processen blev rationaliseret. På baggrund af konklusionerne fra forårstopmødet har Kommissionen således i nærværende meddelelse (KOM(2005)141) af 12. april 2005 fremlagt forslag til integrerede retningslinier for fremme af vækst og beskæftigelse i EU. På grundlag af disse retningslinier skal medlemslandene fastlægge nationale reformprogrammer, og Kommissionen skal fremlægge et program for Fællesskabets foranstaltninger, som skal fremme væksten og beskæftigelsen. De integrerede retningslinier inkorporerer dels de overordnede økonomisk-politiske retningslinier, dels retningslinierne for beskæftigelsen i et samlet dokument for derved at præsentere en mere klar vision for, hvordan de udfordringer, som EU står overfor, kan håndteres.

De integrerede retningslinier udgør således grundlaget for den nye tre-årige Lissabon-cyklus, som derved dækker perioden 2005-08.

s. 3/37

De integrerede retningslinier forventes behandlet af alle relevante dele af Rådet, samt drøftet på møder i Rådet (konkurrenceevneministre) den 10. maj og 6. juni, Rådet (uddannelse og ungdom) den 24. maj, Rådet (beskæftigelses- og socialministre) den 2.-3. juni, og (økonomi- og finansministre) den 7. juni, forud for godkendelse af Det Europæiske Råd den 16.-17. juni 2005, som forberedes af Rådet (generelle anliggender) den 23. maj og den 13. juni. Efterfølgende vedtages de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer af Rådet (økonomi- og finansministre), mens beskæftigelsesretningslinierne vedtages af Rådet (beskæftigelses- og socialministre).

Hjemmelsgrundlag

De integrerede retningslinier vil blive vedtaget i henhold til de foreskrevne procedurer i Traktatens artikel 99 og 128.

Indhold

Kommissionen har den 12. april 2005 offentliggjort en meddelelse vedrørende de integrerede retningslinier for vækst og job 2005-2008, herunder en henstilling om de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG), jf. traktatens artikel 99, og et forslag til en rådsbeslutning om retningslinjerne for medlemslandenes beskæftigelsespolitikker, jf. traktatens artikel 128. Kommissionens oplæg til integrerede retningslinier består af dels de overordnede økonomisk-politiske retningslinier i form af makroøkonomiske retningslinier og mikroøkonomiske retningslinier og dels beskæftigelsesretningslinierne, jf. oversigt.

Oversigt: De integrerede retningslinier for vækst og job (2005-2008)

Makroøkonomiske retningslinier

- 1 At sikre økonomisk stabilitet
- 2 At sikre økonomisk holdbarhed
- 3 At fremme efficient allokering af ressourcer
- 4 At fremme større sammenhæng mellem makroøkonomisk politik og strukturpolitik
- 5 At sikre at lønudvikling bidrager til makroøkonomisk stabilitet og vækst
- 6 At bidrage til en dynamisk og velfungerende ØMU

Mikroøkonomiske retningslinier

- 7 At udvide og uddybe det indre marked
- 8 At sikre åbne og kompetitive markeder
- 9 At skabe et mere attraktivt erhvervmiljø
- 10 At fremme iværksætterkulturen og at skabe et miljø fremmende for små og mellemstore virksomheder
- 11 At udvide og forbedre europæisk infrastruktur og færdiggøre aftalte prioriterede grænseoverskridende projekter
- 12 At øge og forbedre investeringer i F&U
- 13 At fremme innovation og anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (ICT)

- 14 At fremme en bæredygtig anvendelse af ressourcer og styrke synergierne mellem miljøbeskyttelse og vækst
- 15 At bidrage til en stærk industriel base

Beskæftigelsesretningslinier

- 16 At gennemføre beskæftigelsespolitikker rettet mod opnåelse af fuld beskæftigelse, forbedring af kvalitet og produktivitet i arbejdet, og styrkelse af social og territorial samhørighed
- 17 At fremme en livslang tilgang til arbejde
- 18 At sikre rummelige arbejdsmarkeder for jobsøgende og udsatte grupper
- 19 At forbedre matching af behov på arbejdsmarkedet
- 20 At forbedre fleksibilitet kombineret med sikkerhed i beskæftigelsen og reducere segmentering på arbejdsmarkedet
- 21 At sikre en beskæftigelsesfremmende udvikling i løn og andre arbejdskraftomkostninger
- 22 At udvide og forbedre investeringer i humankapital
- 23 At tilpasse uddannelses- og efteruddannelsessystemer som reaktion på nye kompetencekrav

De overordnede økonomisk-politiske retningslinier

Kommissionens meddelelse, del 1, om de overordnede økonomisk-politiske retningslinier, indeholder følgende oplæg til retningslinier med anbefalinger:

Makroøkonomiske politikker for vækst og job

Retningslinie 1: At sikre økonomisk stabilitet

EU-landene bør leve op til deres mellemfristede budgetmålsætninger, og – i det omfang denne målsætning endnu ikke er opfyldt – gennemføre de nødvendige tiltag i overensstemmelse med Stabilitets- og Vækstpagten, og landene bør samtidig undgå procyklisk finanspolitik. Lande med uholdbare underskud på betalingsbalancen bør korrigere dem gennem strukturreformer og finanspolitik.

Retningslinie 2: At sikre økonomisk holdbarhed

EU-landene bør – i lyset af de skønnede omkostninger knyttet til de aldrende befolkninger – styrke de offentlige finanser gennem gældsreduktion og reformer af pensions- og sundhedssystemer, der sikrer at de er finansielt holdbare og opfylder deres sociale mål, samt højere beskæftigelse og arbejdsudbud.

Retningslinie 3: At fremme efficient allokering af ressourcer

EU-landene bør – under overholdelse af retningslinierne om økonomisk stabilitet og holdbarhed – sikre en sammensætning af de offentlige udgifter, der fremmer vækst, herunder F&U og uddannelse, tilpasse skattestrukturer for at styrke vækstpotentialet, og sikre mekanismer til vurdering af forholdet mellem offentlige udgifter og opnåelsen af politiske mål, og sikre den overordnede sammenhæng mellem forskellige reformer.

Retningslinie 4: At fremme større sammenhæng mellem makroøkonomisk politik og strukturpolitik

EU-landene bør gennemføre reformer, der understøtter en sund makroøkonomisk ramme gennem øget fleksibilitet, mobilitet og tilpasningsevne som reaktion på globaliseringen, teknologiske fremskridt og ændringer i konjunkturforshold.

Retningslinie 5: At sikre at lønudviklingen bidrager til makroøkonomisk stabilitet og vækst

EU-landene bør fremme en løndannelse og udvikling i arbejdskraftomkostninger, der er konsistent med prisstabilitet og udviklingen i arbejdsproduktiviteten på mellemlang sigt, idet der bør tages højde for forskelle i kvalifikationer og lokale arbejdsmarkedsforhold.

Retningslinie 6: At bidrage til en dynamisk og velfungerende ØMU

Eurolandene bør være særligt fokuserede på finanspolitisk disciplin, og de eurolande, der endnu ikke opfylder deres mellemfristede budgetmålsætning bør tilstræbe en årlig forbedring af deres konjunkturrensede budgetsaldo på som udgangspunkt 0,5 pct. af BNP, og en større forbedring i gode tider. Eurolandene bør også gå videre med strukturreformer, der forbedrer euroområdet konkurrenceevne og tilpasningsevne i forhold til asymmetriske choks. Eurolandene bør endvidere sikre, at eurorådets indflydelse i det globale økonomiske system er i overensstemmelse med dets økonomiske vægt.

Mikroøkonomiske reformer rettet mod styrkelse af Europas vækstpotentiale

Retningslinie 7: At udvide og uddybe det indre marked

EU-landene bør fremskynde gennemførelse af direktiver vedrørende det indre marked, prioritere en bedre gennemførelse af lovgivning vedrørende det indre marked, fremme den finansielle integration, fjerne skattemæssige hindringer for grænseoverskridende aktiviteter og anvende EU's regler for offentlige indkøb effektivt.

Retningslinie 8: At sikre åbne og konkurrencedygtige markeder

EU-landene bør prioritere fjernelsen af lovgivningsmæssige barrierer og andre barrierer, der hæmmer konkurrencen i nøglesektorer, en mere effektiv håndhævelse af konkurrencepolitik, myndighedernes gennemgang af markedsforhold for at identificere og fjerne hindringer for konkurrence og markedsadgang, reduktionen i statsstøtte, der forvrider konkurrencen, og omprioritering af støtte til fordel for horisontale mål såsom forskning og innovation. EU-landene bør også fuldt ud implementere de aftalte tiltag for at åbne netværksindustrier for konkurrence for at sikre effektiv konkurrence på europæiske integrerede markeder, samtidig med, at der sikres tilfredsstillende udbud af services af høj kvalitet af generel økonomisk interesse.

Retningslinie 9: At skabe et mere attraktivt erhvervsmiljø

EU-landene bør sikre øget kvalitet i lovgivningen gennem systematisk og grundig vurdering af dens økonomiske, sociale og miljømæssige effekter, mens der tages højde for de administrative omkostninger forbundet med reguleringen. Landene bør konsultere de berørte parter vedrørende fordele og ulemper ved deres lovgivningsinitiativer, især i det omfang initiativerne indebærer prioritering mellem forskellige politiske mål.

Retningslinie 10: At fremme iværksætterkulturen og at skabe et miljø fremmende for små og mellemstore virksomheder

EU-landene bør forbedre adgangen til finansiering, tilpasse skattesystemerne, styrke det innovative potentiale hos små og mellemstore virksomheder, og tilbyde relevant informations- og støtteservice for at fremme virksomhedsetable-

ring og vækst i overensstemmelse med Charteret for små og mellemstore virksomheder. EU-landene bør endvidere styrke vægten på iværksætterkultur i uddannelser og efteruddannelser, samt fremme mulighederne for ændringer i ejerforhold, revidere konkurslovgivning og forbedre retsprocesser vedrørende blandt andet virksomhedsomstruktureringer.

Retningslinie 11: At udvide og forbedre europæisk infrastruktur og færdiggøre aftalte prioriterede grænseoverskridende projekter

Der bør ske en udvidelse og forbedring af europæisk infrastruktur og færdiggørelse af aftalte prioriterede grænseoverskridende projekter med det særlige formål at opnå større integration af nationale markeder i det udvidede EU. EU-landene bør udvikle passende infrastrukturer i forhold til transport, energi samt informations- og kommunikationsteknologi som en vigtig betingelse for at sikre en succesfuld åbning af netværksindustrier for konkurrence. Landene bør desuden indføre passende infrastrukturprissystemer som et middel til at internalisere miljømæssige omkostninger for at sikre en efficient anvendelse af infrastrukturer og udvikling af en bæredygtig modal balance.

Retningslinie 12: At øge og forbedre investeringer i F&U

EU-landene bør udvikle tiltag for at fremme privat forskning og udvikling ved at styrke rammebetingelserne og sikre, at virksomheder opererer i tilstrækkeligt kompetitive markeder, ved at øge omfanget og effektiviteten af offentlige udgifter til forskning og udvikling, ved at styrke 'excellence-centre', ved at gøre bedre brug af støttemekanismer, ved at sikre et tilstrækkeligt udbud af kvalificerede forskere gennem flere studerende i videnskabs-, teknik- og ingeniørfag samt styrket karriereudvikling og mobilitet af forskere på tværs af lande og sektorer.

Retningslinie 13: At fremme innovation og anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (ICT)

EU-landene bør fokusere på forbedringer af supportservices for innovation, herunder for teknologioverførsel og netværk, der sammenknytter universiteter og virksomheder, fremme af videnovertførsel gennem udenlandske direkte investeringer, bedre adgang til finansiering samt betalelige og veldefinerede intellektuelle ejendomsrettigheder. Landene bør fremme anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologi og relaterede ændringer i organisationen af arbejde.

Retningslinie 14: At fremme en bæredygtig anvendelse af ressourcer og styrke synergierne mellem miljøbeskyttelse og vækst

EU-landene bør prioritere internalisering af miljømæssige omkostninger, øget energieffektivitet samt udviklingen og anvendelsen af miljøteknologi. Implementeringen af disse prioriteter bør være i overensstemmelse med eksisterende europæiske forpligtelser samt med tiltag og instrumenter foreslået i handlingsplanen for miljøteknologi (Environmental Technologies Action Plan, ETAP), idet der bør lægges vægt på anvendelse af blandt andet markedsbaserede instrumenter og fjernelse af miljøskadelige subsidier sammen med andre politikinstrumenter.

Retningslinie 15: At bidrage til en stærk industriel base

EU-landene bør fokusere på udviklingen af nye teknologier og markeder. Det indebærer særligt forpligtelse til etablering og implementering af fælles europæiske teknologiinitiativer og offentlig-private partnerskaber, der bidrager til håndtering af ufuldkommenheder på markeder og skabelsen af lokale klynger.

Beskæftigelsesretningslinjerne

Kommissionens meddelelse, del 2, om beskæftigelsesretningslinjerne indeholder følgende forslag til Rådets beslutning:

Retningslinie 16: At gennemføre beskæftigelsespolitikker rettet mod opnåelse af fuld beskæftigelse, forbedring af kvalitet og produktivitet i arbejdet, og styrkelse af social og territorial samhørighed.

Politikkerne skal bidrage til at opnå en gennemsnitlig beskæftigelsesfrekvens for Den Europæiske Union (EU) på 70 pct., på mindst 60 pct. for kvinder og 50 pct. for ældre arbejdstagere (55-64 årige), og bidrage til at reducere ledighed og inaktivitet. Medlemslandene skal sætte nationale mål for 2008 og 2010.

Retningslinie 17: At fremme en livslang tilgang til arbejde.

Fornyet indsats for at skabe beskæftigelsesmuligheder for unge og reduktion af ungdomsledigheden; handling m.h.p. eliminering af kønsforskelle i forhold til beskæftigelse, ledighed og aflønning; bedre sammenhæng mellem arbejde og privatliv, herunder tilvejebringelse af institutionspladser for børn og andre; modernisering af pensions- og sundhedssystemerne, herunder sikring af den finansielle holdbarhed og tilpasning til behovene m.h.p. at fremme muligheden for beskæftigelse og længere arbejdsmarkedstilknytning, herunder passende incitamenter til at arbejde og ikke tilskynde til tidlig tilbagetrækning; fremme arbejdsvilkår som bidrager til aktiv aldring (retningslinie 17 skal ses i sammenhæng med retningslinie 2).

Retningslinie 18: At sikre rummelige arbejdsmarkeder for jobsøgende og udsatte grupper.

Aktiv og forebyggende arbejdsmarkedspolitik, herunder tidlig identifikation af behov, jobsøgningsstøtte, vejledning og træning som del af en personlig handlingsplan, tilvejebringelse af nødvendig social service for at støtte udsatte personers indtræden på arbejdsmarkedet og bidrage til social og territorial sammenhæng samt udryddelse af fattigdom; kontinuerlig gennemgang af skatte- og ydelsessystemerne, herunder styring og betingelser for ydelser samt reduktion af høje effektive marginalskatter med henblik på at det skal kunne betale sig at arbejde og at sikre et passende niveau af social beskyttelse.

Retningslinie 19: At forbedre matching af behov på arbejdsmarkedet.

Modernisering og styrkelse af arbejdsmarkedsinstitutioner, særlig arbejdsformidlingssystemer; større gennemsigtighed med hensyn til beskæftigelses- og træningmuligheder på nationalt og europæisk niveau for at fremme mobilitet i Europa; bedre foregribelse af behov for færdigheder, arbejds-kraftmangel og flaskehalse; passende styring af økonomisk migration.

Retningslinie 20: At forbedre fleksibilitet kombineret med sikkerhed i beskæftigelsen og reducere segmentering på arbejdsmarkedet.

Tilpasning af beskæftigelseslovgivningen, gennemgå - hvor nødvendigt - niveau for fleksibilitet indeholdt i permanente og ikke-permanente kontrakter; bedre foregribelse og håndtering af ændringer, herunder økonomisk restrukturering, særlig ændringer forbundet med handelsåbning, for at minimere deres sociale omkostninger og lette tilpasning; støtte overgang mht. beskæftigelsesstatus, herunder træning, selvbeskæftigelse, oprettelse af egen virksomhed og geografisk mobilitet; fremme og udbredelse af innovative former for arbejdsorganisation, herunder bedre sundhed og sikkerhed og mangfoldighed mht. aftale og arbejdstidsarrangementer, med henblik på forbedring af kvalitet og produktivitet i arbejdet; tilpasning til nye teknologier på arbejdspladsen, beslutsom handling for at transformere illegalt arbejde til regulær beskæftigelse (retningslinie 20 skal ses i sammenhæng med retningslinie 4).

Retningslinie 21: At sikre en beskæftigelsesfremmende udvikling i løn og andre arbejdskraftomkostninger.

Fremme/understøtte de rigtige rammevilkår for lønforhandlingssystemer, under fuld respekt for de sociale parter rolle, afspejle forskelle i produktivitet og udviklingstræk på arbejdsmarkedet på branche- og regionalt niveau; overvåge, og hvor det er passende revurdere struktur og niveau for ikke-lønmæssige omkostninger og deres indvirkning på beskæftigelse, særlig for lavtlønnede, og den der træder ind på arbejdsmarkedet for første gang (retningslinie 21 skal ses i sammenhæng med retningslinie 5).

Retningslinie 22: At udvide og forbedre investeringer i menneskelige ressourcer.

Etablering af effektive livslange læringsstrategier, i overensstemmelse med europæiske forpligtigelser, herunder passende incitamenter og omkostningsdelingsmekanismer for virksomheder, offentlige myndigheder og enkeltindivider, særlig m.h.p. markant reduktion af antal elever der forlader skolesystemet tidligt; øget adgang til initial faglig -, sekundær – og højere uddannelse, herunder læringlepladser og iværksættertræning; og styrket deltagelse i videre/fortsat uddannelse og arbejdspladstræning over hele livscyklen, særligt for lavtuddannede og ældre arbejdstagere (retningslinie 22 skal ses i sammenhæng med retningslinie 12).

Retningslinie 23: At tilpasse uddannelses- og efteruddannelsessystemer som reaktion på nye kompetencekrav.

Bedre identifikation af faglige behov og nøglekompetencer og foregribelse af fremtidige kvalifikationsbehov; udbrede udbuddet af uddannelses- og træningsværktøjer; udvikle rammer for gennemsigtighed af kvalifikationer, deres anerkendelse og validering af ikke-formel og uformel læring; sikre tiltrækningskraft, åbenhed og høje kvalitetsstandarder for uddannelse og træningssystemer.

Nærhedsprincippet

Medlemslandene har selv ansvaret for deres økonomiske politikker, herunder makroøkonomisk og mikroøkonomisk politik samt beskæftigelsespolitik, men skal ifølge traktaten betragte deres økonomiske politikker som spørgsmål af fælles interesse og samordne dem i Rådet i kraft af de overordnede økonomisk

politiske retningslinjer, jf. traktatens artikel 99, og retningslinjerne for medlemslandenes beskæftigelsespolitikker, jf. traktatens artikel 128. Da retningslinjerne er eksplicit hjemlet i traktaten finder regeringen, at meddelelsen er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal høres i forbindelse med vedtagelse af retningslinjerne. Europa-Parlamentet ventes at komme med en udtalelse forud for Det Europæiske Råd den 16.-17. juni 2005.

Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Kommissionens forslag til integrerede retningslinjer har i sig selv ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Kommissionens forslag til integrerede retningslinjer ventes ikke i sig selv at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Gennemførelse af retningslinjerne forventes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Rammenotatet har været i høring i Kontaktudvalget for Lissabon-strategien. Nedenfor følger resumé af modtagne høringsvar.

DA og DI bakker op om DER's beslutning af den 22.-23. marts 2005 om relancering af Lissabon-strategien med fokus på vækst og beskæftigelse og finder det positivt, at der med de integrerede retningslinjer lægges op til koordinering af makro- og mikroøkonomi samt beskæftigelsespolitikken, samt at der lægges op til udarbejdelse af kun ét nationalt reformprogram.

DA opfordrer regeringen til at holde et højt ambitionsniveau for sit reformprogram. Den forventede stagnation i antallet af mennesker i den arbejdsdygtige alder inden for de næste 5-10 år anses for den store udfordring for EU. Der er behov for at øge og kvalificere den europæiske arbejdsstyrke. DA bemærker, at den lange række af specifikke mål og indikatorer for beskæftigelsesudviklingen fra tidligere ikke længere er inkluderet, og finder det uheldigt, at mange af de indikatorer, der gør det muligt at følge udviklingen i medlemslandene, ikke længere skal have en fremtrædende rolle.

DI anser retningslinjerne som et godt udgangspunkt for den videre fælles europæiske reformproces, hvis hensigter afhænger af opfølgningen i de kommende nationale reformprogrammer. Stabil makroøkonomi, som er nødvendig for understøtte erhvervslivet, sikres kun ved strukturreformer. DI nævner, at retningslinie 2 bidrager til at understrege nødvendigheden af at forøge arbejdsstyrken for at mindske presset på de offentlige finanser, som vil kunne skabe væksten. Modsat opfordringen i retningslinie 15, vurderer DI, at det teknologiske potentiale udnyttes bedst ved at sikre ensartede rammevilkår for alle virksomheder – og ikke ved særlige initiativer rettet mod smalle målgrupper gennem skabelsen af såkaldte klynger.

LO finder på grundlag af en foreløbig vurdering, at de integrerede retningslinier af meget generel karakter, og at det er den nationale implementering, som vil afspejle om væksten og beskæftigelsen reelt stimuleres. LO konstaterer med tilfredshed, at der lægges op til et samarbejde i den makroøkonomiske dialog mellem myndigheder og interesseorganisationer.

HK finder det positivt, at eksisterende retningslinier for økonomi og beskæftigelse integreres, og at der lægges et tre-årigt perspektiv. HK mener, at der er gode signaler i retningslinierne, især under beskæftigelsesdelen. Det er positivt, at kvalitet i arbejdet indgår i retningslinie 16, men ser dog gerne stærkere formuleringer, der tilskynder medlemsstaterne til at udnytte synergierne mellem kvalitet i arbejdet, produktivitet og beskæftigelse gennem såvel beskæftigelsespolitik som anden økonomisk politik. HK vurderer vedr. retningslinie 17, at fremme af livslang tilgang til arbejdet også bør ses i sammenhæng med at udvide og forbedre investeringer i menneskelige ressourcer, jf. retningslinie 22. Generelt finder HK, at der mangler en opfordring til at udnytte den offentlige sektors vækst og beskæftigelsespotentialer.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) vurderer, at Kommissionen ignorerer eller trodser signalet fra DER om, at Lissabon-strategiens miljødimension ikke skal svækkes. DN påpeger, at kun en ud af de 23 retningslinier beskæftiger sig med miljøbeskyttelse – og det på en meget generel og uforpligtende måde, hvilket er et tilbageskridt i.f.t. de overordnede økonomiske retningslinier fra 2003. Således er omtalen af Kyoto Protokollen og afkobling mellem vækst og miljøbelastning ikke længere medtaget. DN opfordrer til at lægge mere vægt på en systematisk anvendelse af ”forureneren betaler-princippet”, således at miljømæssige omkostninger integreres i de økonomiske aktiviteter, samt at sætte større fokus på miljø-innovation. DN fremsætter en række konkrete ændringsforslag.

Kommunernes Landsforening (KL) støtter Kommissionen integration af retningslinierne for vækst og beskæftigelse, idet dette vil give en mere præcis og fokuseret tilgang til at skabe øget vækst og beskæftigelse i Europa. KL har reservationer i.f.t. den makroøkonomiske tilgang, den regionale dimension, miljø og energi, og den offentlige sektors rolle. Vedr. retningslinje 7 bakker KL bakker op om det indre marked, men mener ikke nødvendigvis, at EU-landene bør fremskynde gennemførelse af direktiver vedr. det indre marked, hvis de kolliderer med andre væsentlige interesser. Vedr. retningslinje 8 vurderer KL, at det er vigtigt med effektiv konkurrence, hvilket der i KL's øjne allerede er i det danske marked på det kommunale serviceområde. KL udtrykker eksplicit støtte til retningslinje 9. Vedr. retningslinje 10 er det KL's holdning, at det er væsentligt med iværksætterkultur samt at skabe et fremmede miljø for små og mellemstore virksomheder. KL har ingen holdning til revision af konkurslovgivningen, men er naturligvis for en forbedring af retsprocesser vedr. bl.a. virksomhedsomstruktureringer. F.s.v.a. retningslinje 12 er det KL's holdning, at offentlige ressourcer anvendes mest hensigtsmæssigt i forbindelse med forskning, men det offentlige udgifter dertil skal ikke nødvendigvis forøges.

Amtsrådsforeningen (ARF) udtrykker på foreløbig basis støtte til de brede rammer på det økonomisk-politiske og beskæftigelsesområdet, samt ønske om inddragelse i udarbejdelse af nationalt reformprogram.

Handel, Transport og Serviceerhvervene (HTS) finder, at retningslinierne er så overordnede, at de bliver almene og derfor vanskelige at være uenige i, men ser frem til det kommende nationale reform-program. HTS finder det stærke fokus på at øge udbuddet af arbejdskraft helt rigtigt. I f.m. fremme af innovation og produktivitet understreger HTS, at forskning og anvendelse af ny teknologi er vigtige instrumenter, men at det ikke nytter at satse entydigt på enkelte ”vinder-sektorer”. Indsatsen skal funderes bredt, bl.a. gennem en generel opkvalificering af den arbejdskraft, der er til rådighed. HTS finder, at den afregulering og øget konkurrence på en række markeder, herunder for tjenesteydelser, der lægges op til i retningslinie 8, er en forudsætning for at fremme udviklingen af et indre marked, og HTS kan tilslutte sig ønsket om en generel sænkning af statsstøtteniveauet.

FTF støtter relanceringen af Lissabon-strategien med opstilling af integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse, samt finder det afgørende, at den økonomiske politik anvendes aktivt til at stimulere vækst og jobskabelse. FTF finder generelt retningslinierne tegner en balanceret strategi frem mod opfyldelsen af Lissabon-målsætningerne. Det afgørende er imidlertid medlemslandenes konkrete implementering af retningslinjerne, og opstilling af ambitiøse målsætninger. I den forbindelse er det væsentligt, at de indikatorer, der er udviklet i EU's fælles beskæftigelsesstrategi videreføres og udvikles.

FTF opfordrer til, at retningslinjerne i højere grad betoner en aktiv involvering af arbejdsmarkedets parter i implementeringen af et samlet reformprogram, samt opfordrer til, at arbejdsmarkedets parter inddrages på samme måde, der hidtil har været anvendt i forhold til national handlingsplan for beskæftigelse.

Akademikernes Centralorganisation og Dansk Metal har ingen bemærkninger.

Regeringens foreløbige generelle holdning:

Fra dansk side hilses Kommissionens meddelelse vedrørende de integrerede retningslinier for vækst og job 2005-2008 velkommen som grundlag for vedtagelsen af de overordnede økonomisk-politiske retningslinier (BEPG) og retningslinierne for medlemslandenes beskæftigelsespolitikker (EG) i Rådet. Fra dansk side bifalder man integrationen af de eksisterende retningslinier, som bidrager til den af DER vedtagne refokusering af Lissabon-strategien.

Fra dansk side lægges der vægt på, at retningslinierne udformes, så de har den størst mulige effekt i forhold til gennemførelsen af økonomisk politik, der bidrager til at nå Fællesskabets mål, at integrationen af retningslinierne bidrager til at opfylde traktatens krav om, at beskæftigelsesretningslinierne er i overensstemmelse (konsistente) med de overordnede økonomisk-politiske retningslinier samt finder det hensigtsmæssigt, at alle relevante rådsformationer fortsat skal bidrage til formulering og gennemførelse af de integrerede retningslinier. Fra dansk side lægges endvidere vægt på, at de integrerede retningslinier afspejler de danske prioriteter op til forårstopmødet og de konklusioner, som blev vedtaget på forårstopmødet, herunder at BEPG skal sikre konsistens i den økonomiske politik.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

De øvrige EU-lande ventes at hilse Kommissionens meddelelse vedrørende de integrerede retningslinjer for vækst og job 2005-2008 velkommen. Øvrige landes holdninger til forslag til retningslinier kendes endnu ikke.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for møde i Rådet (Konkurrenceevne) den 10. maj 2005.

2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om partsaftalen om mobile arbejdstagere inden for jernbanesektoren.

(KOM (2005)32)

- Politisk enighed.

Opdateret udgave af grundnotat som blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 23. marts 2005. Ændringerne er markeret med kursiv.

Resumé

Kommissionen har den 8. februar 2005 fremsat forslag til nyt direktiv, som skal ophøje en partsaftale på jernbaneområdet til almen fællesskabsretlig regulering efter anmodning fra parterne. Formålet med aftalen er at skabe en række fælles standarder for det omfattede jernbanepersonels arbejdsvilkår, således om arbejdstid, køretid, hvileperioder og pauser. Formålet er dels at styrke arbejdstagerbeskyttelsen, skabe en sikker grænseoverskridende trafik og at undgå konkurrence udelukkende på grundlag af forskelle i arbejdsbetingelserne.

Baggrund

Kommissionen har den 8. februar 2005 fremsat forslag til nyt direktiv, som ophøjer en partsaftale på jernbaneområdet til almen fællesskabsretlig regulering. Baggrunden er, at de pågældende sektorielle europæiske arbejdsmarkedsparter - ETF (European Transport Workers' Federation) på den ene side og CER (Community of European Railways) på den anden den 27. januar 2004 indgik en aftale og herefter anmodede om, at der blev truffet afgørelse efter EU-traktatens artikel 139, stk. 2 om at iværksætte aftalen som EU-retsakt.

Formålet med parternes aftale er at skabe en række fælles standarder for det omfattede jernbanepersonels arbejdsvilkår, således om arbejdstid, køretid, hvileperioder og pauser. Disse standarder er fastsat ud fra følgende hovedhensyn:

- at styrke beskyttelsen af disse mobile lønmodtageres sikkerhed og sundhed,
- at skabe en sikker grænseoverskridende trafik,
- at undgå konkurrence udelukkende på grundlag af forskelle i arbejdsbetingelserne, og
- at udvikle jernbanesektoren inden for fællesskabet.

Direktivforslaget kan i medfør af 137, stk. 2, i EU-traktaten vedtages i Rådet med kvalificeret flertal. En høring af Europa-Parlamentet er ikke nødvendig, men forslaget er dog sendt til Parlamentet, for at det får mulighed for afgive en udtalelse til Kommissionen/Rådet. Det skal bemærkes, at det ikke tilkommer Rådet at ændre aftalens indhold, men alene at tage stilling til, om aftalen skal iværksættes som direktiv, som foreslået af Kommissionen efter anmodning fra de underskrivende parter.

Indhold

Selve direktivteksten er kortfattet med en henvisning til aftalen, der er bilag til direktivet. I artikel 1 iværksættes aftalen med EU-retskraft, dog bliver det muligt, at medlemsstaterne kan gennemføre gunstigere bestemmelser (art.2). Direktivet indeholder i øvrigt sædvanlige evaluerings-, sanktions- og ikrafttrædelsesbestemmelser. Der er endnu ikke indsat en implementeringsfrist.

Aftalens anvendelsesområde er mobile jernbanearbejdere, som er ansat i jernbanetransportvirksomheder, og som arbejder på togtransporter, der krydser grænser. Det er dog frivilligt at anvende aftalens bestemmelser på lokale og regionale togtransporter, der medtager passagerer over grænser, eller godstog, der højst kører 15 km efter at have passeret en landegrænse, samt andre togtransporter, der ikke effektivt krydser en landegrænse. Aftalen skal anvendes frem for det generelle arbejdstidsdirektiv (direktiv 2003/88/EF) i det omfang, aftalen indeholder mere specifikke bestemmelser om arbejdstid.

Aftalen fastsætter, at de omfattede jernbanearbejders daglige hviletid i hjemmet skal være 12 sammenhængende timer inden for en 24 timers periode, men én gang inden for en syvdages periode kan hviletiden nedsættes til 9 sammenhængende timer. I så fald skal de timer, hviletiden er nedsat med, lægges til næste daglige hvileperiode i hjemmet. En betydeligt reduceret daglig hvileperiode i hjemmet må ikke placeres mellem to hvileperioder uden for hjemmet.

I forhold til daglig hviletid uden for hjemmet fastsætter aftalen, at denne skal være på mindst 8 sammenhængende timer inden for en 24 timers periode, og at en daglig hvileperiode uden for hjemmet skal efterfølges af en hvileperiode hjemme (dog har arbejdsmarkedets parter adgang til nationalt eller på den enkelte jernbanetransportvirksomhed at aftale, at der er mulighed for at afvikle to på hinanden følgende daglige hvileperioder uden for hjemmet, samt hvordan der kompenseres herfor).

Vedrørende pauser fastsætter aftalen, at førere ved mellem 6 og 8 timers arbejde har ret til mindst 30 minutters pause, mens der skal gives mindst 45 minutters pause, hvis arbejdstiden er længere end 8 timer. Der skal holdes pause i løbet af arbejdsdagen på en måde, så lønmodtageren friskes op til at arbejde videre, og en del af den samlede pause skal placeres mellem den tredje og den sjette arbejdstime. Der vil kunne holdes pause i forbindelse med, at toget bliver forsinket. Hvis der er to førere, gælder ovenstående ikke, og reglerne om pauser fastsættes i stedet nationalt. For mobile jernbanearbejdere, som ikke er førere, fastsætter aftalen, at de skal have mindst 30 minutters pause, hvis arbejdstiden er længere end 6 timer.

Om ugentlig hviletid fastsættes, at de omfattede jernbanearbejdere for hver syvdagesperiode skal have en uafbrudt hvileperiode på mindst 24 timer oveni en 12 timers daglig hvileperiode i hjemmet. I løbet af et år råder den mobile jernbanearbejder over 104 hvileperioder på 24 timer, hvori de 52 ugentlige 24 timers perioder indgår, og disse inkluderer 12 dobbelte hvileperioder på 48 timer oveni den daglige hvileperiode på 12 timer, inklusive lørdag og søndag, og 12 dobbelte hvileperioder oveni den daglige hvileperiode på 12 timer, som ikke nødvendigvis omfatter lørdag og søndag.

I relation til køretid fastsætter aftalen, at den tid, føreren styrer lokomotivet, fra regnet tid til igangsætning og standsning, højst må udgøre 9 timer på en dagvagt og 8 timer på en nattevagt beliggende mellem to daglige hvileperioder. I løbet af to uger må der højst køres 80 timer, fra regnet tid til igangsætning og standsning.

For så vidt angår registrering fastsætter aftalen, at oplysning om mobile jernbanearbejdernes daglige arbejdstid samt hvileperioder skal opbevares på jernbanetransportvirksomheden i mindst et år, så der kan føres kontrol med, at aftalens bestemmelser overholdes.

Endelig angiver aftalen, at den skal evalueres efter to år.

Gældende dansk ret

Mobile jernbanearbejdere har hidtil været omfattet af overenskomster eller af relevante bestemmelser i lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet, jf. lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004, og i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv., som har hjemmel i arbejdsmiljøloven.

Kommissionens analyse af aftalen, herunder vurdering i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forud for forslagetets fremsættelse har Kommissionen foretaget en analyse af aftalen, der med Kommissionens ord er ”et bemærkelsesværdigt resultat for den sektorielle sociale dialog på fællesskabsplan”. Kommissionen har i den forbindelse vurderet de kontraherende parter repræsentative status og mandat, de retlige og administrative byrder for små og mellemstore virksomheder og set aftalen i forhold til den øvrige fællesskabslovgivning.

Kommissionen har vurderet, at aftalen er indgået af repræsentative parter med gyldigt mandat, og at aftalens bestemmelser ikke ses at være i modstrid med fællesskabslovgivningen eller at indeholde byrder af en sådan art, at oprettelsen og udviklingen af små og mellemstore virksomheder hæmmes. Kommissionen har endvidere vurderet, at den ”afgørelse”, Rådet i medfør af traktatens art. 139, stk. 2, skal træffe efter forslag fra Kommissionen, bedst træffes i form af et direktiv, hvortil aftalen knyttes som et bilag.

Kommissionen har også fundet, at aftalen er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet. Handling på fællesskabsplan er ifølge Kommissionens påkrævet ikke alene på baggrund af partsaftalen, men også fordi jernbanesektoren har en europæisk dimension. Direktivet skal komplettere medlemsstaternes lovgivning, dels ved at forbedre arbejdsforholdene for det omfattede personel, dels ved at fremme grænseoverskridende jernbanetrafik. Det forudses, at de nye standarder vil give øget klarhed og gennemsigtighed for virksomhederne og dermed fremme en loyal konkurrence på det indre marked. Et sådant tiltag vil ifølge Kommissionen ikke i tilstrækkelig grad kunne opfyldes af de enkelte medlemsstater alene henset til dets art og tværnationale dimension. I forhold til proportionalitetsprincippet har Kommissionen anført, at direktivet udelukkende fastsætter overordnede målsætninger, hvor de mere specifikke regler om jernbanepersonellets arbejdstid på mest hensigtsmæssig vis har imødekommet såvel lønmodtagernes behov for sikkerhed som de sektorielle virksomheders behov for fleksibilitet.

Regeringen kan principielt tilslutte sig Kommissionens vurdering, idet regeringen lægger vægt på, at der ikke må være tvivl om, at aftaleparterne er repræsentative, og at virkningen af gennemførelsen ved direktiv bliver tilstrækkelig belyst.

Tidligere forelæggelse

Folketingets Europaudvalg modtog et samlenotat i sagen forud for rådsmødet den 3. marts 2005. Forslaget blev imidlertid taget af dagsordenen inden råds-mødet og blev ikke forelagt mundtligt for Europaudvalget.

Høring

Direktivforslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Følgende høringssvar er modtaget:

HTS Arbejdsgiverforeningen (HTS-A)/Jernbanernes Arbejdsgiverforening (JA), som er organisation for de private jernbaneoperatører og ikke medlem af CER, har efter aftale med DA bemærket:

- at JA og Dansk Jernbaneforbund har aftalt regler vedrørende arbejdstidstilrettelæggelse, der bl.a. er gældende for grænseoverskridende kørsel. Overenskomsten er senest fornyet 1. marts 2004 og er gældende i perioden marts 2004- marts 2007. HTS-A/JA kan konstatere, at der på en række punkter i forslaget er tale om arbejdstidsregler, som ikke matcher parternes regler i den danske overenskomst, og som vil påføre virksomhederne yderligere bindinger ud over det overenskomstaftalte:
 - Bestemmelsen om min. 12 timers hviletid (§ 3) afviger fra overenskomstens bestemmelser om min. 11 timers hvile.
 - I § 5 er fastsat en obligatorisk pausetid på 45 minutter vedrørende køretid over 8 timer. Den obligatoriske pausetid, som kun er gældende for lokomotivførere og i øvrigt ikke for andet personale, i overenskomsten er min. 30 minutter for betalt arbejdstid over 5 timer.
 - Endelig findes begrænsningen vedrørende hviletid på fremmed sted (§ 4) ikke i overenskomsten.
- At HTS-A/JA's medlemsvirksomheder i forvejen via overenskomstbestemmelserne er omfattet af et sæt arbejdstidsregler, som på nogle områder er mere fordelagtige for medarbejderne end direktivforslaget og på andre områder ikke er det.
- At HTS-A/JA ikke vil modsætte sig indførelsen af et sæt generelle minimumsregler, men konstaterer, at det nuværende direktivudkast giver for få manøvrer muligheder for de nationale overenskomster. Et så detaljeret sæt regler uden videre adgang til at aftale undtagelser herfra, er ikke til gavn for det danske princip om i vidt omfang at overlade arbejdstidstilrettelæggelse inden for specifikke fagområder til overenskomstparterne. HTS-A/JA anbefaler derfor, at de omtalte bestemmelser ændres eller suppleres med adgang til afvigende aftaler i videre omfang, end tilfældet er i forslaget.

DSB er medlem af CER, men har i øvrigt ikke forholdt sig til parternes repræsentative status og mandat. DSB har bemærket, at forslaget på en del punkter indeholder skærper i forhold til de nuværende arbejdstidsregler for såvel lokopersonale som togpersonale i DSB. Nogle af disse skærper anses ikke for at medføre væsentlige problemer - en del efterleves allerede i dag i praksis. For så vidt angår reglerne for lokomotivførerne finder DSB disse hensigtsmæssige og i overensstemmelse med hensynet til sikkerheden, forstået som kravet om at lokomotivførere skal være veludhvilede, når de starter deres tjeneste. Med hensyn til togpersonalet vil DSB gerne have bekræftet, at pauserne kan tilrettelægges som pauser i toget, svarende til det pausemønster der i dag anvendes for denne personalekategori. Endvidere vil DSB gerne have belyst, om det kommende regelsæt også omfattede cateringpersonale og turguidere.

KL er af den opfattelse, at regulering af arbejdsmarkedsforhold bør ske ved aftale mellem arbejdsmarkedets parter. Denne opfattelse gælder også for EU-regulering af arbejdsmarkedets forhold. KL er meget tilfreds med, at der ved den anvendte metode til ophøjelse af aftalen til direktiv ikke sker nogen form for tilføjelse eller ændring af den mellem parterne indgåede aftale. KL finder at direktivets titel er misvisende og, at det bør ændres således, at det klart fremgår, at direktivets anvendelsesområde er grænseoverskridende jernbane service.

Dansk Jernbaneforbund og HK Stat Trafik & Jernbane har oplyst, at man ingen bemærkninger har til direktivforslaget.

Lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Direktivforslaget skal implementeres i dansk ret, hvilket ifølge direktivets artikel 5 skal ske efter høring af arbejdsmarkedets parter, således at parterne har mulighed for at indføre de nødvendige bestemmelser ad aftalemæssig vej. Det forventes dog, at der vil være behov for opsamlingslovgivning, der skal dække de lønmodtagere, som ikke måtte være overenskomstdækkede.

Det kan ikke udelukkes, at forslaget vil have visse statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen betragter det som udgangspunkt positivt, at parterne på europæisk plan har kunnet enes om en aftale om arbejdsvilkårene på grænseoverskridende jernbanetransporter, idet regeringen lægger vægt på, at der ikke må være tvivl om, at aftaleparterne er repræsentative, og at virkningen af gennemførelsen ved direktiv bliver tilstrækkelig belyst. *Regeringen er derfor positivt indstillet overfor at kodificere den indgåede aftale i et direktiv, men har dog forståelse for rimelige ønsker om yderligere konsekvensvurderinger, jf. nedenfor.*

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Enkelte medlemslande, især UK og NL, har rejst spørgsmål ved aftaleparternes repræsentativitet og aftalens overensstemmelse med EU's planer for liberaliseringer inden for denne sektor. *Disse lande ønsker en mere omfattende konsekvensvurdering af direktivets betydning end den af Kommissionen gennemførte, inden et direktivforslag eventuelt kan støttes. Det er dog ikke klart, om disse lande direkte vil modsætte sig en vedtagelse af direktivet på det foreliggende grundlag. Slovakiet er decideret imod en kodificering, og hvis alle skeptiske lande kan enes om at stemme imod, vil en vedtagelse af direktivforslaget kunne blokeres.*

Afstemning

Sagen er sat til politisk enighed på rådsmødet, men hvis et væsentligt antal lande kræver en yderligere konsekvensvurdering, vil dette formentlig blive imødekommet. Det kan ikke på nuværende tidspunkt vurderes, om Danmarks stemme i den sammenhæng kan være udslagsgivende.

3. Forslag til rådsforordning om ændring af forordning (EF) nr. 2062/94 vedrørende oprettelse af Bilbao-agenturet.
KOM(2004)50
- Politisk enighed.

s. 18/37

Opdateret udgave af aktuelt notat forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 4. oktober 2004. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé

Baggrunden for forslaget er for det første en nødvendig ændring af statuten for det europæiske arbejdsmiljøagentur i Bilbao som følge af udvidelsen, hvilket bl.a. har betydning for sammensætningen af agenturets bestyrelse. Forslaget drejer sig endvidere om at styrke den strategiske rolle for bestyrelsen, således at mere administrative spørgsmål overlades til forretningsudvalget.

Baggrund

Rådet har den 26. april 2004 modtaget Kommissionens meddelelse om en evaluering af det europæiske arbejdsmiljøagentur i Bilbao og et forslag til Rådets forordning om ændring af den eksisterende forordning nr. 2062/94 – statuten – for Agenturet, KOM(2004)50 endelig. Forslaget har hjemmel i TEF art. 308, hvilket kræver enstemmighed, og at Europa-Parlamentet høres.

Arbejdsmiljøagenturet i Bilbao blev oprettet som et trepartsorgan med rådsforordning nr. 2060/94 og har været fuldt operationelt siden 1996. Med den nye Europæiske Arbejdsmiljøstrategi fra 2002 (KOM(02)118) skal Arbejdsmiljøagenturet spille en central rolle, bl.a. ved at give fællesskabsinstanser, medlemsstaterne og arbejdsmiljøaktørerne i medlemsstaterne alle relevante tekniske, videnskabelige og økonomiske informationer om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen med henblik på at forbedre arbejdsmiljøet.

Baggrunden for forslaget er for det første en nødvendig ændring som følge af udvidelsen, hvilket bl.a. har betydning for sammensætningen af agenturets bestyrelse. Forslaget drejer sig i endvidere om at styrke den strategiske rolle for bestyrelsen, således at mere administrative spørgsmål overlades til forretningsudvalget.

Forslaget skal ses i sammenhæng med tilsvarende ændringer af statuten for det europæiske institut til forbedring af livs- og arbejdsvilkårene, som ligger i Dublin samt CEDEFOP (erhvervsuddannelser).

Forslaget er for det andet en opfølgning på anbefalinger fra den eksterne evaluering, som Agenturet har været genstand for.

Der blev på rådsmødet den 4. oktober 2004 opnået enighed om formandskabets kompromisforslag. Forslaget har siden hen været forelagt Europa-Parlamentet, som fremlagde sine ændringsforslag den 28. april. Ændringsforslagene drøftes for indeværende i rådsregi.

Indhold

Kommissionens forslag til ændringer af forordningen falder i fire hovedgrupper:

Præcisering af Agenturets formål og opgaver

Det bliver præciseret af Agenturets opgave er at bidrage til den nye fælles-skabsstrategi om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, og at agenturet ikke alene skal indsamle og formidle oplysninger, men også foretage selvstændige analyser.

Effektivisering af bestyrelsesarbejdet

Bestyrelsens arbejds gange forbedres og dens strategiske rolle styrkes. I forslaget anerkendes forretningsudvalget og interessegrupperne formelt. I konsekvens heraf lægges der op til, at bestyrelsen kun skal mødes én gang årligt mod i dag to gange. Den særlige ordning, hvor regeringsrepræsentanterne i bestyrelsen hver har to stemmer, mens repræsentanterne fra arbejdsmarkedets parter fra hvert medlemsstat hver har én, foreslås ophævet.

Det foreslås samtidig, at forretningsudvalget skal bestå af otte medlemmer, nemlig formanden og de tre næstformænd fra bestyrelsen, de tre koordinatore og yderligere en repræsentant for Kommissionen.

Styrkelse af arbejdsmarkedets parters rolle i netværket

De nationale "focal points" er en væsentlig del af Agenturets arbejde, herunder i forbindelse med formidling af Agenturets materialer. Det præciseres, at arbejdsmarkedets parter skal inddrages i udførelsen af opgaven som "focal points".

Styrkelse af samarbejdet med andre fællesskabsinstanser

Det understreges, at der er et samarbejde med Dublin-instituttet, og at disse to institutioner ikke udfører dobbeltarbejde. Den præcise arbejdsdeling mellem de to institutioner bliver nu en del af forordningen.

Danske regler

Der er ingen danske regler på området.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det er Agenturets opgave at yde bistand til EU og medlemsstaterne, når de træffer foranstaltninger eller formulerer retningslinier for deres arbejde inden for deres respektive kompetenceområder. Forslaget er efter regeringens opfattelse i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Der er modtaget følgende høringsvar:

LO og FTF kan støtte den foreslåede ændring af forordningen. Forretningsudvalget vil fremover få en helt afgørende betydning for, at agenturet bliver vel-fungerende og kan løse sine opgaver. LO mener, at det nødvendigt at udvide forretningsudvalget til fem medlemmer fra hver gruppe i stedet for de foreslåede to, så Forretningsudvalget bliver i stand til at repræsentere en bestyrelse på 75 personer på en reel og repræsentativ måde.

DA finder det særdeles tilfredsstillende - men også nødvendigt - at Agenturet fortsat vedbliver med at være et trepartsorgan. DA finder det afgørende, at der sikres mulighed for at arrangere supplerende møder i bestyrelsen, når det anses for nødvendigt. Det er DA's vurdering, at det bliver ganske vanskeligt efter udvidelsen af EU at få repræsenteret EU-landenes holdninger tilstrækkeligt, hvis forretningsudvalget omfatter så få repræsentanter, som det er foreslået. DA havde hellere set, at forretningsudvalget omfattede f.eks. 4-6 medlemmer pr. interessegruppe samt et medlem af kommissionen (jf. "Joint Opinion", Bilbao-agenturet, CEDEFOP og Dublin-instituttet). DA kan endvidere støtte forslaget om, at regeringsgruppen som de øvrige grupper fremover også har én stemme i bestyrelsen.

Ledernes Hovedorganisation hilser initiativet velkommen og kan fuldt ud tilslutte sig indholdet, som beskrevet i de fire hovedgrupper af forslag til ændringer af forordningen for Det Europæiske Arbejds miljøagentur.

AC og FA har ikke bemærkninger til forslaget.

Europa-Parlamentets udtalelse

Forslaget har været til behandling i Europa-Parlamentet den 28. april 2004, der har godkendt forslaget med en række ændringsforslag. Forslaget behandles efter høringsproceduren.

Tidligere forelæggelser

Forslaget blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 4. oktober 2005 til forhandlingsoplæg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser i Danmark.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen direkte samfundsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side kan man generelt støtte det forslag, Rådet nåede til enighed om på rådsmødet den 4. oktober, som man finder har den rette balance og fleksibilitet mellem de opgaver, Agenturets forskellige organer har og de ressourcer, disse har til rådighed.

Forventninger til andre landes holdninger

På rådsmødet den 4. oktober 2004 blev der med enstemmighed opnået enighed om det foreliggende kompromisforslag. Der foreligger endnu ikke et samlet overblik over medlemslandenes holdninger til Europa-Parlamentets ændringsforslag.

4. Forslag til ændring af rådsforordning 1365/75 om Dublin-instituttet.

s. 21/37

- Politisk enighed.

Opdateret udgave af aktuelt notat, som blev forelagt FEU forud for rådsmødet den 4. oktober 2004. Ændringerne er markeret med kursiv.

Resumé

Baggrunden for forslaget er for det første en nødvendig ændring som følge af udvidelsen, hvilket bl.a. har betydning for sammensætningen af agenturets bestyrelse. Forslaget drejer sig endvidere om at styrke den strategiske rolle for bestyrelsen, således at mere administrative spørgsmål overlades til forretningsudvalget.

Baggrund og indhold

Rådet har den 26. april 2004 modtaget Kommissionens forslag til ændring af den eksisterende forordning (statut) for det europæiske institut til forbedring af livs- og arbejdsvilkårene, det såkaldte Dublin-institut (KOM(2004)57). Retsgrundlaget er TEF art. 308, hvilket kræver enstemmighed, og at Europa-Parlamentet høres.

Baggrunden for forslaget er for det første en nødvendig ændring som følge af udvidelsen, hvilket bl.a. har betydning for sammensætningen af agenturets bestyrelse. Forslaget drejer sig i hovedsagen om at styrke den strategiske rolle for bestyrelsen, således at mere administrative spørgsmål overlades til forretningsudvalget. Samtidig anerkendes forretningsudvalget formelt set i de nye forslag til ændringer af rådsforordningen. I konsekvens heraf lægges der op til, at bestyrelsen kun skal mødes én gang årligt mod i dag to gange.

Det foreslås, at forretningsudvalget skal bestå af otte medlemmer, nemlig formanden og de tre næstformænd fra bestyrelsen, de tre koordinatore og yderligere en repræsentant for Kommissionen.

Desuden foreslås der, at de uafhængige eksperter, som er tilknyttet til Dublin-instituttet som rådgivere, ikke nødvendigvis skal bestå af én repræsentant fra hvert medlemsland.

Endelig vil der med ændringsforslagene ske det, at de ansatte i Dublin-instituttet ansættes på samme vilkår som andre ansatte i EU-institutionerne. Dette spørgsmål henhører under ECOFIN.

Forslaget skal ses i sammenhæng med tilsvarende ændringer af statuten for Bilbao-agenturet og CEDEFOP (erhvervsuddannelser).

Forslaget er for det andet en opfølgning på anbefalinger fra den eksterne evaluering, som instituttet har været genstand for.

Forslaget blev behandlet på rådsmødet den 4. oktober 2004 (sat på til generel indstilling), hvor der var enighed om Kommissionens forslag.

Forslaget har været behandlet i Europa-Parlamentet, der den 8. april 2005 har afgivet en rapport med ændringsforslag.

s. 22/37

Ændringsforslagene vedrører dels de af Kommissionen foreslåede ændringer vedrørende ansættelsesvilkår for instituttets ansatte, dels forslag om en mere formaliseret inddragelse af civilsamfundet/NGO'er i instituttets arbejde, ligesom Parlamentet foreslår bestemmelserne om hensynet til kønsligestilling i forbindelse med indstillinger til og besættelse af posterne i instituttets organer ændret (udvidet).

Europa-Parlamentets ændringsforslag behandles for indeværende i rådsregi frem til rådsmødet den 2. juni 2005.

Danske regler

Der findes ingen danske regler på området.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen skriver i forslaget, at etableringen og driften af instituttet er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da det tilvejebringer data og analyser, der støtter formuleringen af EU-politikker vedr. arbejds- og levevilkår. Regeringen er enig i denne vurdering.

Høring

Forslaget har været i høring hos medlemmerne af EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Der er indkommet følgende bemærkninger:

DA og FTF er af den opfattelse, at forretningsudvalget bør udvides fra 2 til 4 - 6 repræsentanter fra hver af de tre parter.

DA udtrykker en vis reservation over for formuleringen i artikel 10, hvoraf det fremgår, at bestyrelsen efter forslag fra direktøren træffer de nødvendige foranstaltninger for at indhente bidrag fra uafhængige eksperter. DA ønsker ikke, at muligheden bør være betinget af forslag fra direktøren.

DSI lægger vægt på, at man fra dansk side arbejder for, at Det europæiske Handicapforum får plads i instituttets bestyrelse.

Tidligere forelæggelse

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 4. oktober 2004 til forhandlingsoplæg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen direkte samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionens forslag til ændring af den eksisterende forordning (statut) for det europæiske institut til forbedring af leve- og arbejdsvilkårene. Regeringen er enig i behovet for at styrke bestyrelsens strategiske rolle og overlade mere administrative spørgsmål til forretningsudvalget. Ligeledes kan regeringen tilslutte sig forslaget om at bestyrelsen mødes én gang årligt.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

Der var enighed om Kommissionens forslag på rådsmødet den 4. oktober 2004 (enstemmighed i f.t. generel indstilling). Der foreligger endnu ikke et samlet overblik over medlemslandenes holdninger til Europa-Parlamentets ændringsforslag.

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/88/EF om visse aspekter af organiseringen af arbejdstiden.

- Offentlig debat.

Opdateret udgave af aktuelt notat, der blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 7. december 2004.

Resumé

Ovennævnte forslag er fremsat dels som en konsekvens af en revisionsforpligtelse i direktivets artikel 22 dels som en konsekvens af EF-domstolens 2 principielle afgørelser om anvendelsen af arbejdstidsdirektivet. Afgørelserne giver anledning til vanskeligheder for en række medlemsstater for så vidt angår arbejdstidstilrettelæggelsen (arbejdstidsopgørelsen) for sundhedspersonale – særligt læger.

Baggrund

Kommissionen har den 22. september 2004 fremlagt et direktivforslag om ændring af direktiv 2003/88/EF vedrørende visse aspekter af organiseringen af arbejdstiden (KOM(2004)607). Forslaget har hjemmel i TEF art. 137.

Forslaget er udformet på baggrund af en høring af medlemslandene, som Kommissionen iværksatte i foråret 2004.

Formålet med forslaget er i høj grad at få løst de problemer i forhold til arbejdstilrettelæggelsen i medlemsstaterne, som blev skabt med SIMAP-dommen og forstærket med JAEGGER-dommen. Inden fremsættelsen af forslaget har Kommissionen i overensstemmelse med traktatens artikel 138 inddraget arbejdsmarkedets parter, der imidlertid meddelte Kommissionen, at man ikke ønskede at indlede forhandlinger om en aftale i medfør af traktatens artikel 139.

Om SIMAP- og JAEGGER-dommene kan det anføres, at førstnævnte dom fastslog, at rådighedsvagter, der tilbringes på arbejdsstedet, skal medregnes til arbejdstiden, hvilket betød, at det i en række brancher, herunder i særdeleshed sundhedssektoren, ville blive meget vanskeligt at opfylde direktivets krav om, at der højst må arbejdes 48 timer om ugen i gennemsnit. Sidstnævnte dom bekræftede dette og knæsatte desuden, at kompenserende hviletid skal afvikles i fuld udstrækning umiddelbart efter arbejdstids ophør.

Ifølge det gældende arbejdstidsdirektiv skulle den såkaldte ”opt out”-bestemmelse i artikel 22 tages op til overvejelse, og også dette afspejles i det fremsatte forslag.

Indhold

Direktivforslaget indeholder tre hovedelementer, som netop har de problemstillinger, der udspringer af SIMAP- og JAEGGER-dommene, før øje. Desuden indebærer forslaget en opstramning af den ovenfor nævnte ”opt out” (hvorefter lønmodtagere individuelt kan fraskrive sig loftet på maksimalt 48 timers arbejde om ugen i gennemsnit). Disse elementer gennemgås nedenfor:

- 1) Det foreslås, at inaktiv rådighedstid ikke medregnes til arbejdstiden. I den forbindelse indføres nye **definitioner af rådighedstid og inaktiv rådighedstid**.
- 2) Det foreslås, at der gives mulighed for at **udvide referenceperioden** for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid fra udgangspunktet på fire måneder op til 12 måneder ved lovgivning, hvilket hidtil kun har været muligt i medfør af kollektiv overenskomst.
- 3) Det foreslås, at **kompenserende hviletid** skal afvikles inden for rimelig tid og ikke senere end efter 72 timer.
- 4) **”Opt out”-en** bibeholdes, men i beskåret form, idet der kun må arbejdes mere end 65 timer om ugen i referenceperioden, hvis den enkelte lønmodtagers adgang til at aftale sig ud af loftet på 48 timer har hjemmel i en kollektiv overenskomst eller aftale. Desuden fastsættes det, at sådanne aftaler ikke kan indgås i forbindelse med ansættelsen eller i en eventuel prøvetid. Muligheden for at indgå individuelle aftaler om at se bort fra loftet på 48 timer skal være hjemlet i overenskomst, men i tilfælde, hvor der ikke findes en overenskomst eller repræsentanter, der kan indgå aftaler på arbejdstagernes vegne, kan der ved lov gives adgang til at indgå sådanne individuelle aftaler. Det anføres endelig, at direktivet og i særdeleshed ”opt out’en” skal tages op til overvejelse 5 år efter, at direktivforslaget træder i kraft.

Gældende dansk ret

Reglerne om maksimal ugentlig arbejdstid og de definitioner, der er relevante i den forbindelse, findes i lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet, jf. lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004.

Regler om afvikling af hviletid mv., herunder hvordan rådighedsvagter skal behandles i den forbindelse, findes i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv., som har hjemmel i arbejdsmiljøloven.

De særlige arbejds- og hviletidsregler for fiskere på havgående fiskeskibe er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 516 af 21. juni 2002 om fiskeres hviletid mv.

For så vidt angår offshore-området udgøres retsgrundlaget af bekendtgørelse nr. 630 af 1. juli 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelsen af arbejdstiden på havanlæg, som har hjemmel i lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg med senere ændringer. Idet man gennem denne bekendtgørelse har gennemført regler, der som minimum svarer til direktivets beskyttelsesniveau, gælder lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet ikke for dette område, jf. § 1, stk. 4, i lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Direktivforslaget vurderes som værende i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da der er tale om et forslag om ændring af et direk-

tiv på baggrund af to domme, der har givet anledning til betydelige problemer i medlemslandene.

s. 26/37

Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Følgende høringssvar er modtaget:

DA finder generelt, at Kommissionens direktivforslag slet ikke i tilstrækkelig grad bidrager til at øge fleksibiliteten på det europæiske arbejdsmarked. DA finder mere konkret, at fastholdelsen af en referenceperiode på som udgangspunkt fire måneder ikke afspejler den europæiske virkelighed. Efter DAs opfattelse burde direktivet i stedet direkte hjemle parternes adgang til at aftale en længere referenceperiode end de foreslåede 12 måneder. DA støtter, at medlemsstaterne får mulighed for ved lov at fastsætte referenceperioden for den maksimale ugentlige arbejdstid til 12 måneder. Herved bliver der mulighed for at ligestille den del af arbejdsmarkedet, hvor reguleringen sker på grundlag af individuelle kontrakter med den overenskomstdækkede del af arbejdsmarkedet. DA anerkender endvidere, at definitionerne af rådighedstid og inaktiv rådighedstid hjælper til at løse problemer for alle virksomheder med overvågningsopgaver, hvor det er nødvendigt at have et beredskab. DA fastholder samtidig, at definitionen af arbejdstid generelt er for bred, hvilket også er årsag til problemerne med rådighedsvagter. Efter DA's opfattelse er det vanskeligt at se den nærmere begrundelse for indførelsen af en 72 timers-grænse ved afholdelse af kompenserende hvileperioder. Man burde i denne forbindelse i højere grad tage udgangspunkt i praksis i de forskellige medlemsstater. DA savner endvidere argumenter i forslaget for at foretage stramninger i adgangen til individuelt at aftale, at 48-timersreglen ikke finder anvendelse. Tværtimod er anvendelsen af denne mulighed for at fravige 48-timers reglen ved individuel aftale i god overensstemmelse med reglerne på den del af arbejdsmarkedet, hvor løn- og ansættelsesvilkår fastsættes ved individuel kontrakt.

FA er tilfredse med forslaget med hensyn til indførelsen af inaktiv tid og udvidelsen af referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid.

DSI vurderer, at ændringerne, der foreslås, kan være til betydelig fordel med hensyn til regelafklaring og konkret planlægning for de mennesker, som har forskellige hjælpeordninger, eksempelvis efter lov om socialservice § 77.

FTF vender sig generelt imod de ændringer, der foreslås, idet ændringerne angiveligt forringer lønmodtagernes vilkår. FTF finder, at der ikke er behov for at give mulighed for en udvidelse af referenceperioden til 12 måneder ved lov, da der i dag er mulighed for en sådan udvidelse via kollektive overenskomster. I den forbindelse nævner FTF, at det forekommer uacceptabelt, at der åbnes for en 65 timers uge over en meget lang periode. I relation til forslagene om rådighedstid, inaktiv tid og kompenserende hviletid finder FTF, at der er tale om en forringelse af lønmodtagernes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold og af forholdet mellem arbejds- og familieliv. Endelig finder FTF, at forslaget om generel adgang til ved individuel aftale at fravige reglen om gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 48 timer udgør en forringelse af lønmodtagernes vilkår på det danske arbejdsmarked.

AC mener på det overordnede plan, at direktivforslaget primært tilgodeser arbejdsgiversidens ønske om fleksibilitet, og at det kan underminere det danske overenskomsts system, da muligheden for at indgå individuelle aftaler om at fravige arbejdstidsbestemmelserne kan udgøre et incitament til ikke at indgå nye kollektive aftaler og til ikke at forny de eksisterende. AC fraråder dansk opbakning til de af Kommissionen foreslåede ændringer. AC fraråder desuden indførelsen af de to nye arbejdstidsbegreber, da betydningen og rækkevidden af dem skaber betydelig usikkerhed og uklarhed. Hvis de nye tidsbegreber alligevel fastholdes, skal AC som et minimum anmode om, at usikkerheden om begrebernes indbyrdes sammenhæng, herunder hvorvidt inaktiv kan betragtes som hviletid, afklares, inden et endeligt direktiv vedtages. I relation til forslaget om udvidelsen af referenceperioden finder AC, at fravigelse fra hovedreglen om en fire måneders referenceperiode kun bør kunne ske på basis af aftaler mellem parterne. AC finder endvidere forslaget om kompenserende hviletid meget uheldigt, da det vil kunne medføre urimeligt lange og helbredstruende arbejdsperioder for lønmodtagere. AC mener, at en sådan bestemmelse helt bør udgå, da referenceperioderne allerede i dag kan udvides efter nærmere aftale. I forhold til ”opt out”-en ser AC positivt på, at Kommissionen har søgt at stramme op på anvendelsen heraf, men foretrækker, at muligheden helt fjernes. Efter AC’s opfattelse sættes arbejdstiden reelt op til 65 timer om ugen, og de beskyttelsesforanstaltninger, direktivet opstiller, er intet værd. Som minimum foreslår AC, at arbejdsgiver tillægges bevisbyrden for, at betingelserne for at anvende ”opt out”-en er iagttaget.

Det Kommunale Kartel (KK) finder det overordnet uacceptabelt, at Kommissionen i et arbejdsmiljødirektiv foreslår forringelser af lønmodtagernes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold. KK vurderer, at denne nye praksis ikke er i overensstemmelse med traktatens mål. Mere konkret betragter KK forslaget om kompenserende hviletid som en klar forringelse. KK foreslår, at direktivet som minimum bør indeholde bestemmelser om, hvor ofte en hvileperiode kan udskydes, og om det kan gælde flere dage i træk. Udskydelsesmuligheden i så lang en periode er dybt kritisabel under hensyn til den enkeltes sundhed og sikkerhed.”

KL hilser Kommissionens forslag velkomment. KL fremhæver vigtigheden af, at de nye definitioner og bestemmelserne om hviletid i forslaget gennemføres. KL opfordrer til, at eventuelle mindre problemer, der måtte blive påpeget, ikke kommer til at dominere den danske holdning til forslaget.

LO er overordnet af den opfattelse, at direktivforslaget er et skridt i den forkerte retning. De nye definitioner vil ifølge LO gøre det vanskeligere at skabe sammenhæng mellem arbejds- og familieliv, og det vil rejse nye fortolkningsproblemer. Hvis det skulle være muligt at definere rådighedstid som andet end arbejdstid, bør det ikke kunne ske uden hjemmel i kollektiv overenskomst. LO er betænkelig ved muligheden for at udskyde afvikling af kompenserende hviletid i op til 72 timer, da en sådan forringelse af arbejdstidsreglerne vil kunne medføre, at lønmodtagere får endog meget lange arbejdsperioder uden hvil. LO tager skarp afstand fra forslaget om, at referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid skal kunne udvides til 12 måneder ved lov alene efter konsultation med arbejdsmarkedets parter, da en sådan mulighed vil

svække incitamentet til at indgå kollektive overenskomster. Dog finder LO, at de foreslåede præciseringer omkring referenceperioden er hensigtsmæssige. Efter LO's opfattelse burde direktivforslaget indeholde en udfasning af "opt out'en" frem for blot en mindre indskrænkning heraf. Det er således uacceptabelt, at det fortsat er muligt at have en ugentlig arbejdstid på 65 timer på det europæiske arbejdsmarked, og LO tager det for givet, at "opt out'en" heller ikke vil blive udnyttet i Danmark fremover.

Amtsrådsforeningen (ARF) mener overordnet, at Kommissionens forslag er et konstruktivt forsøg på at rette op på de problemer, som SIMAP- og Jaegerdommen skabte for arbejdstilrettelæggelsen i blandt andet sygehusvæsenet og på sociale døgninstitutioner. ARF vurderer, at indførelsen af begrebet inaktiv tid under vagt er helt essentielt for at imødegå nogle af de problemer, som EF-domstolens afgørelser skabte for varetagelsen af den offentlige service i Danmark. ARF støtter derfor varmt Kommissionens forslag om indførelse af begrebet inaktiv tid. ARF finder endvidere, at forslaget om kompenserende hviletid vil genindføre den fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen, som ikke mindst er vigtig i perioder med eksempelvis vakante stillinger, ferieafholdelse eller sygdom blandt personalet. ARF hilser ligeledes Kommissionens forslag om udvidelse af referenceperioden velkomment, da også det vil bidrage til at sikre fleksibiliteten. Endelig finder ARF det vigtigt, at forslaget om en stramning af "opt out"-mulighederne ikke kommer til at blokere for gennemførelsen af Kommissionens øvrige ændringsforslag.

Tidligere forelæggelser

Forslaget blev forelagt for Folketingets Europaudvalg den 3. december 2004 til forhandlingsoplæg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Med de to nævnte domme skal også de danske regler og gældende danske overenskomster forstås på en måde, der giver vanskeligheder omkring tilrettelæggelsen af vagter, placeringen af hviletid og bemandingsmæssige forhold i visse brancher. Den forøgede fleksibilitet, der ligger i direktivforslaget, vil kræve, at de nye definitioner af rådighedstid vil skulle indarbejdes i lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet, mens den hjemmel, der er i § 9 til at udnytte direktivets undtagelsesmuligheder, hvortil "opt out'en" hører, hidtil ikke har været anvendt. En eventuel udvidelse af referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid vil kunne gennemføres med hjemmel i § 9. *Alt dette vil betyde, at de gældende overenskomster kan oprettholdes.*

Hvis direktivforslaget vedtages, vil der endvidere skulle foretages ændringer i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv.

Forslaget vurderes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Europa-Parlamentet

Forslaget har været igennem første læsning i Europa-Parlamentet, som den 11. maj 2005 har vedtaget en række ændringsforslag til direktivforslaget. Situationen efter afstemningen i parlamentet – herunder hvilket grundlag drøftelserne på Rådsmødet den 2. juni 2005 vil være baseret på – er ikke afklaret på nuværende tidspunkt.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Efter regeringens opfattelse anviser Kommissionens forslag en rimelig løsning på de problemer som EF-domstolens afgørelser har bevirket særligt inden for sundhedssektoren. Ligesom forslaget imødekommer behovet for en revision af ”opt out”-bestemmelsen.

Som reaktion på Kommissionens høring i foråret 2004 om en ændring af arbejdstidsdirektivet afgav regeringen et høringssvar af 29. marts 2004, hvis bemærkninger Kommissionen i vidt omfang har imødekommet i det foreliggende forslag. Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg modtog kopi af høringssvaret til orientering medio april.

Mere konkret vurderes det fra regeringens side, at forslaget om at indføre en definition af inaktiv rådighedstid, som ikke skal medregnes i arbejdstiden, forslaget om at kompensere hviletid skal afholdes inden for 72 timer vil kunne løse de problemer, som de to domme ville have givet i en række brancher i Danmark, herunder i særdeleshed i sundhedssektoren.

Parlamentets ændringsforslag vurderes ikke at give sikkerhed for, at de problemer, de to domme har skabt i medlemsstaterne, løses.

Det er ikke på nuværende tidspunkt afklaret, hvad grundlaget for drøftelserne på Rådsmødet 2. juni 2005 præcist vil være, og det er derfor ikke muligt at angive præcist, hvad regeringens holdning til dette grundlag vil være.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

UK, støttet af en række medlemslande, er især negativ over for den begrænsning Kommissionens forslag lægger på den eksisterende ”opt out”-mulighed. Omvendt mener Frankrig, støttet af en række andre medlemslande og Europa-Parlamentet, at ”opt out’en” helt bør udfases. Fsva. spørgsmålet om kompensere hviletid, inaktiv tid og forlængelse af referenceperioden er der større enighed mellem medlemsstaterne, hvorimod Europa-Parlamentets ændringsforslag mht kompensere hviletid næppe vil blive støttet af et flertal af medlemslandene.

Afstemning

Det er uklart, om Kommissionens forslag - eller eventuelt et forslag, der er udarbejdet i lyset af Parlamentets vedtagelse 11. maj 2005 - bliver sat til afstemning på Rådsmødet. Det forventes ikke, at der vil kunne opnås enighed på rådsmødet om et ændret forslag udarbejdes i lyset af Europa-Parlamentets ændringsforslag. Men formandskabets mål er at nå til enighed i videst mulige omfang om de udestående spørgsmål. Såfremt der mod forventning sættes spørgsmål til afstemning, vurderes det for indeværende ikke som sandsynligt, at Danmarks deltagelse i afstemningen vil være udslagsgivende.

6. Kommissionens grøn bog om økonomisk migration.

- Drøftelse.

s. 30/37

Opdateret udgave af samlenotat forelagt af Integrationsministeriet for Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 2. – 3. december 2004 og den 24. februar 2005.

Resumé:

Grøn bogen om en fælles tilgang til en styret økonomisk indvandring indeholder Kommissionens oplæg til en debat om behovet for arbejdskraftindvandring i EU. Grøn bogen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Grøn bogen har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Medlemslandene, herunder Danmark, er generelt positive overfor grøn bogen og en drøftelse af behovet på EU's arbejdsmarked og tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft.

Indledning

Det Europæiske Råd (DER) vedtog på sit møde den 4. – 5. november 2004 et nyt flerårigt program på området for retlige og indre anliggender. Det fremgår blandt andet af programmet, at lovlig indvandring vil spille en vigtig rolle med hensyn til udbygning af den vidensbaserede økonomi i Europa og fremme af økonomisk udvikling og dermed bidrage til gennemførelsen af Lissabonstrategien. Endvidere bekræftes det i programmet, at de enkelte medlemsstater selv fastlægger antallet af opholdstilladelser, der udstedes med henblik på arbejde. DER opfordrede Kommissionen til på baggrund af resultaterne af drøftelserne om en grøn bog om arbejdskraftindvandring, bedste praksis i medlemsstaterne og dens relevans for gennemførelsen af Lissabonstrategien inden udgangen af 2005 at forelægge en politikplan for lovlig migration, herunder indrejseprocedurer, der gør det muligt at reagere hurtigt på udsving i efterspørgslen på arbejdsmarkedet.

Den 12. januar 2004 vedtog Kommissionen en grøn bog om en fælles tilgang til en styret økonomisk indvandring. Grøn bogen udgør et oplæg til debat, der skal drøftes med alle relevante aktører, hvorefter Kommissionen i overensstemmelse med det nye flerårige program ved udgangen af 2005 vil forelægge en politikplan om blandt andet EU's håndtering af lovlig indvandring af nødvendig arbejdskraft. Kommissionen har anmodet om at modtage bidrag til denne debat inden den 15. april 2005.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. februar 2005 præsenterede Kommissionen grøn bogen og en første drøftelse fandt sted.

Danmark har i overensstemmelse med Kommissionens anmodning om bidrag til debatten indgivet et bidrag den 15. april 2005, og Kommissionen har indkaldt til en offentlig høring om lovlig migration den 14. juni 2005.

På rådsmødet (beskæftigelse og socialpolitik) den 2-3. juni 2005 forventes en drøftelse af grøn bogen.

Indhold

Formålet med grønbogen er at iværksætte en debat mellem EU-institutioner, medlemsstater og relevante organisationer om den mest passende udformning af fællesskabsregler for indvandring af økonomiske årsager.

Kommissionen slår fast, at det fortsat er hvert enkelt medlemsland, der fastlægger antallet af tredjelandsstatsborgere, der tillades indrejse med henblik på arbejde.

I oplægget skitseres en række muligheder for fælles minimumsregler på området, herunder om der skal være tale om en generel ramme, eller om fælles regler alene skal gælde på særligt udvalgte områder. Der skal endvidere tages stilling til, om herboende tredjelandsstatsborgere skal have fortrinsret frem for tredjelandsstatsborgere uden for EU. Andre centrale spørgsmål er, hvilke procedurer ansøgere skal gennemgå, herunder hvilke krav der skal opfyldes. Der kan være tale om fælles 'fast track procedurer', green card ordninger eller stillingsopslag i fælles databaser. Endvidere drøftes muligheden for at indføre en jobsøgningstilladelse, opholdstilladelse med henblik på selvstændigt erhverv, i hvilken udstrækning der skal være fælles ansøgning for arbejdstilladelse og opholdstilladelse, samt hvilke rettigheder der skal være knyttet til en arbejdstilladelse. Endelig drøftes spørgsmål, der er knyttet til arbejdskraftindvandring, herunder integration, udsendelse og samarbejde med tredjelande.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for grønbogen og en drøftelse heraf. Regeringen lægger vægt på, at det er behovet på arbejdsmarkedet, der skal kunne begrunde arbejdskraftindvandring i en eller flere sektorer.

Generelle forventninger til andre landes holdning

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. februar 2005 var grønbogen genstand for en første drøftelse blandt medlemslandene. Medlemslandene understregede i den forbindelse, at arbejdskraftindvandring fortsat først og fremmest er et nationalt anliggende, men bød debatten om en fælles tilgang til og erfaringsudveksling om indvandring af kvalificeret arbejdskraft velkommen.

Specialudvalget vedrørende Asyl- og Indvandringssamarbejdet

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget vedrørende Asyl- og Indvandringssamarbejdet (SPAIS) den 4. februar 2005.

Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet skal ikke høres i sagen. Europa-Parlamentet har imidlertid modtaget grønbogen i offentlig høring, men har endnu ikke udtalt sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har ikke relevans for sagen. Et senere forslag til retsakt om eventuelle tiltag vil blive vurderet i forhold til nærhedsprincippet.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Grønbogen skønnes hverken at få lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Grønbogen skønnes endvidere hverken at få samfundsøkonomiske, miljømæssige eller beskyttelsesmæssige konsekvenser.

Tidligere forelæggelser

Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik blev orienteret om sagen forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 2. – 3. december 2004 og den 24. februar 2005.

Et grundnotat om sagen er den 1. april 2005 oversendt til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik.

7. Forslag til beslutning om at etablere et Europæisk Ligestillingsinstitut.

s. 33/37

- *Generel indstilling.*

Opdateret notat i forhold til grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg i april 2005. Ændringerne markeret med kursiv.

Resumé:

Kommissionen har fremlagt forslag til oprettelse af et europæisk institut for ligestilling. Institutet vil skulle assistere medlemslandene og Kommissionen i bekæmpelsen af kønsdiskrimination samt fremme ligestillingsdebatten blandt EU's borgere. Det vil blandt ske ved at instituttet bidrager til en øget vidensdeling mellem landene samt en forbedret metodeudvikling i forbindelse med ligestillingsarbejdet.

Baggrund:

I 2000 anmodede Det Europæiske Råd Kommissionen om at undersøge mulighederne for at etablere et europæisk institut for ligestilling.

Resultaterne fra undersøgelsen forelå fra Kommissionen næsten samtidig med resultaterne fra en undersøgelse udarbejdet for Parlamentet i 2004.

På baggrund af anbefalingerne fra et uformelt ligestillingsministermøde i maj 2004 støttede Rådet for beskæftigelses- og socialministre i juni 2004 principperne for etableringen af instituttet, som de fremgik ifølge undersøgelserne.

På baggrund af Rådets anbefalinger har Kommissionen fremlagt forslag til etablering af et europæisk institut for ligestilling.

Indhold:

Forslaget baseres på artikel 13(2) og 141(3) i traktaten og skal træde i kraft fra 2007.

Institutet skal assistere medlemslandenes institutioner, herunder især Kommissionen, og myndighederne i medlemslandene i bekæmpelsen af kønsdiskrimination, fremme af ligestilling samt fremme af opmærksomheden om ligestilling blandt EU borgere.

I den forbindelse vil instituttet konkret skulle; indsamle, formidle og analysere viden, udvikle metoder om mainstreaming, udarbejde undersøgelser, publicere rapporter, organisere møder, konferencer, seminarer mv. samt facilitere en videns- og dokumentationbasis for offentligheden i EU.

Institutet skal være uafhængigt. Det skal i videst mulige omfang samarbejde med både regerings- og NGO-organisationer i medlemslandene og EU-institutionerne.

Institutet foreslås organiseret med en bestyrelse, en direktør og et rådgivende forum:

Bestyrelsen vil skulle bestå af 6 repræsentanter udpeget af Rådet, 6 repræsentanter udpeget af Kommissionen samt 3 repræsentanter uden stemmeret udpeget af Kommissionen, herunder 1 NGO, 1 repræsentant for arbejdsgiverne og 1 fra lønmodtagerne – alle på EU niveau.

Direktøren ansættes af bestyrelsen efter indstilling af Kommissionen og efter en eventuel præsentation i Europa-Parlamentet.

Det rådgivende forum vil skulle bestå af en repræsentant fra hvert af medlemslandene samt tre medlemmer udpeget af Kommissionen uden stemmeret.

Instituttet skal udarbejde både langsigtede som årlige handlingsplaner samt evalueres efter tre års virke.

Danske regler:

Det skønnes ikke, at etableringen af instituttet vil få betydning for dansk ligestillingslovgivning.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet:

Kommissionen angiver i bemærkningerne vedrørende instituttets opgaver, som beskrevet ovenfor, at opgaverne ikke kan varetages af de enkelte medlemsstater og at oprettelsen af instituttet er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen er enig i Kommissionens vurdering.

Tidligere forelæggelser:

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for beskæftigelses- og socialministrenes møde i juni 2004.

Høring:

Sagen har været i høring blandt kvindeorganisationerne og specialudvalget. Alle respondenter har været meget positivt indstillet over for etableringen af et institut.

Kvinderådet påpeger, at European Women's Lobby bør sidde med i instituttets bestyrelse.

KVINFO og DSI påpeger, at de ønsker at deltage som samarbejdspartner med instituttet.

KL påpeger, at der i bestyrelsen bør udpeges ikke 3 men 4 observatører/uden stemmeret, således at der er plads til alle de anerkendte arbejdsmarkedsparter på Europæisk plan (CEEP, UNICE og ETUC) samt en NGO organisation.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser:

Det skønnes ikke, at instituttet får lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Ifølge forslaget vil der skulle oprettes en ny budgetlinje, hvorefter der skal afsættes i alt 50,225 millioner Euro fra 2007-2013, men Kommissionen angiver, at forslaget ikke vil få budgetmæssige konsekvenser for medlemslandene (re. afsnit 4.1.3). *Midlerne skal ses i sammenhæng med fællesskabsprogrammet for*

beskæftigelse og social solidaritet, PROGRESS, hvor der også er særlige midler afsat til ligestilling.

s. 35/37

Det foreslåede budgetoverslag skal tages indikativt, idet den endelige budgetlinje alene vil kunne godkendes, når de overordnede finansielle perspektiver er vedtaget.

Samfundsøkonomiske konsekvenser:

Forslaget vil ikke have samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

Regeringens foreløbige generelle holdning:

Regeringen var positivt indstillet overfor oprettelsen af et europæisk institut for ligestilling på rådsmødet i juni 2004 og er fortsat positivt indstillet overfor Kommissionens forslag.

Generelle forventninger til andre landes holdning:

Det forventes, at samtlige lande vil støtte oprettelsen af instituttet.

8. Årlig opfølgning på Beijing-platformen. *- Rådskonklusioner.*

Nyt notat

Baggrund

I 1995 afholdt man FN's 4. verdenskvindekonference i Beijing, hvor man vedtog en handlingsplan – Platform for Action (PfA). Siden da har man i EU årligt fulgt op på implementeringen af PfA, herunder ved hjælp af en række indikatorer, som de respektive EU formandskaber har udarbejdet.

I forbindelse med markeringen af ti-året for Beijing konferencen, blev der holdt en særlig samling i FN regi i New York, hvor man vedtog en deklARATION, hvori man bekræftede målene i PfA.

I EU blev der, som led i forberedelsen til FN samlingen, holdt en EU ministerkonference og et uformelt ligestillingsministtermøde i Luxembourg i februar. På mødet vedtog ministrene en erklæring, som dannede basis for EU formandskabets indlæg på FN samlingen.

Indhold

Som opfølgning på FN samlingen har formandskabet udarbejdet udkast til rådskonklusioner. Disse baseres i vid udstrækning på erklæringen, deklARATIONEN samt EU-talen, som EU tidligere er blevet enige om. I rådskonklusionerne fremhæves det, at EU bekræfter hele PfA og det understreges, at EU også fremover bør sikre en fremdrift i implementeringen af PfA.

Danske regler

Der eksisterer ikke nogen danske regler for så vidt angår implementeringen af PfA og opfølgningen på Beijing+10.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort nærmere for nærheds- og proportionalitetsprincippet i rådskonklusionerne.

Høring

Udkastet til rådskonklusioner har ikke været sendt i høring i EU-specialudvalget.

Tidligere forelæggelser

Sagen har ikke været forelagt FEU tidligere.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det skønnes ikke, at rådskonklusionerne får lovgivnings- eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det skønnes ikke, at rådskonklusionerne får samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter fuldt ud PfA samt opfølgningen af denne i EU regi og agter derfor at støtte vedtagelsen af rådskonklusionerne.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

Det forventes, at samtlige lande støtter rådskonklusionerne.

Afstemning

Det forventes, at rådskonklusionerne vedtages enstemmigt.